

เอกสารอ่านประกอบหลักสูตรการเขียน
 โครงการเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6
 การเชื่อมโยงความคิด

การเชื่อมโยงความคิดอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้อ่านติดตามเรื่องได้ง่าย
 ในการเขียนเพื่อสื่อความคิด เมื่อเราเรียบเรียงความคิดได้เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่สำคัญ
 คือ การเชื่อมโยงความคิด

การเชื่อมโยงความคิดทำได้ใน 3 แบบ คือ

1) เรียงความคิดที่เป็นเหตุตามด้วยความคิดที่เป็นผล โดยอาจมีคำเชื่อม เช่น “จึง” “เพราะ”
 “จึง” แสดงว่ามีประเด็นความคิดที่เป็นเหตุมาข้างหน้า

“เพื่อ” แสดงว่าประเด็นที่มาข้างหน้าบอเหตุของการกระทำที่มาข้างหน้า
 เช่น

เขาอ่านมาก เขาจึงรู้มาก

เขาอ่านหนังสือมากเพื่อเขาจะได้รู้มาก

2) เชื่อมความคิดโดยการเรียงลำดับการเกิดก่อนหลังของความคิด

เช่น เขาอ่านหนังสือมาก (เหตุ) รู้เรื่องต่างๆ มาก (ผล) ฟังเขาพูดแล้วเพลิน (ผล)

3) เชื่อมความคิดโดยการซ้ำคำเพื่อย้ำความคิดเดียวกัน

ตัวอย่าง

ประเทศไทยมีชุมชนมากกว่า 6 หมื่นชุมชน ในแต่ละชุมชนก็มีความต้องการน้ำในการใช้สอย
 ประจำวัน และในการประกอบอาชีพแตกต่างกันไป การจัดการทรัพยากรทางน้ำที่มีประสิทธิภาพจึงเป็น
 ความจำเป็นเพื่อให้ทุกชุมชนมีน้ำใช้สอยได้อย่างเสมอภาค

ตัวอย่างดังกล่าวสามารถแบ่งประเด็นความคิดได้เป็น 3 ประเด็น คือ

- 1) ประเทศไทยมีชุมชนมากกว่า 6 หมื่นชุมชน
- 2) ในแต่ละชุมชนก็มีความต้องการน้ำในการใช้สอยประจำวัน และในการประกอบอาชีพแตกต่างกันไป
- 3) การจัดการทรัพยากรทางน้ำที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นความจำเป็นเพื่อให้ทุกชุมชนมีน้ำใช้สอยได้อย่างเสมอภาค

ใน 3 ประโยคข้างต้น ประโยคที่ 2 พูดถึงความจำเป็นต้องใช้น้ำที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน เป็นประเด็นขยายประโยคที่ 1 ที่กล่าวถึงจำนวนชุมชนในประเทศไทย ทั้ง 2 ประโยคเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผลคือประโยคที่ 3 นั่นคือ เกิดความจำเป็นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเสมอภาค การเชื่อมโยงความคิดจากประเด็นที่ 1 และ 2 ไปสู่ประเด็นที่ 3 ในลักษณะนี้เราเรียกว่า การเชื่อมโยงจากเหตุไปสู่ผล

วิธีที่สองในการเชื่อมความคิดก็คือ การเชื่อมด้วยการเรียงความคิดอย่างเหมาะสมตามลำดับก่อน-หลัง ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นกรเรียงลำดับของเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ตามลำดับเวลาก่อน-หลัง

ตามแนวพระราชดำริ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต้องอาศัยการประสานความร่วมมือเป็นเครือข่ายทั้งในชุมชนเองและระหว่างชุมชน อีกทั้งต้องมีการประสานการทำงานและการพัฒนา กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ หากต้องการให้มีการจัดการทรัพยากรทางน้ำที่ยั่งยืน การทำงานก็ต้องมีกระบวนการคิด ไตร่ตรอง ตัดสินใจ และลงมือทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาาร่วมกัน การจัดการทรัพยากรทางน้ำของชุมชนตามแนวพระราชดำริน่าจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและความมั่นคงให้แก่ชุมชนได้อย่างแน่นอน

ในตัวอย่างนี้ เราสามารถจับประเด็นได้เป็น 3 ประเด็น คือ

- 1) ตามแนวพระราชดำริ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต้องอาศัยการประสานความร่วมมือเป็นเครือข่ายทั้งในชุมชนเองและระหว่างชุมชน อีกทั้งต้องมีการประสานการทำงานและการพัฒนา กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
- 2) หากต้องการให้มีการจัดการทรัพยากรทางน้ำที่ยั่งยืน การทำงานก็ต้องมีกระบวนการคิด ไตร่ตรอง ตัดสินใจ และลงมือทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- 3) การจัดการทรัพยากรทางน้ำของชุมชนตามแนวพระราชดำริน่าจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและความมั่นคงให้แก่ชุมชนได้อย่างแน่นอน

การเชื่อมความคิดด้วยการเรียงลำดับก่อน-หลังเหตุการณ์ ตัวอย่างที่ให้ลำดับของเหตุการณ์ในลักษณะนี้ เหตุการณ์หนึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นในขณะที่เขียน แต่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคตถ้าหากทำตามเงื่อนไขได้ แต่ในทางกลับกัน ถ้าทำตามเงื่อนไขไม่ได้ เหตุการณ์ที่ว่ามันนั้นก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นในตัวอย่าง

ข้างต้น ใจความสำคัญจึงอยู่ที่ประเด็นที่ 2 ที่กล่าวว่า “หากต้องการให้มีการจัดการทรัพยากรทางน้ำที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นประโยคที่เป็นเหตุการณ์ในอนาคต คือ การจัดการทรัพยากรน้ำที่ยั่งยืน ถ้าจะให้ความยั่งยืนหรือเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก็ต้องทำเหตุการณ์นี้ก่อน คือ “การทำงานที่ต้องมีกระบวนการคิด ไตร่ตรอง ตัดสินใจ และลงมือทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาาร่วมกัน”

นอกจากนี้ ตัวอย่างนี้ยังแสดงการเรียงลำดับความคิดจากเรื่องเล็กไปเรื่องใหญ่ ในประเด็นที่ 1 “การบริหารจัดการน้ำ” คือ มีการกล่าวถึงการบริหารจัดการน้ำและการประสานงานในระดับตั้งแต่ชุมชน (เล็ก) ระดับหน่วยงานของรัฐ (ใหญ่ขึ้น) ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับประเทศ (ใหญ่ที่สุด)

ตัวอย่างนี้ยังแสดงวิธีการเชื่อมความคิดวิธีสุดท้ายอีกด้วย คือ การเชื่อมโยงโดยการซ้ำคำ สังเกตได้จากข้อความ “การจัดการทรัพยากรทางน้ำของชุมชนตามพระราชดำริ” ในประโยคที่ 1 กับประโยคที่ 3 ซึ่งซ้ำกัน ทำให้เกิดการรวบรวมสรุปใจความทั้งหมดในประเด็นที่ 1 และ 2 ซึ่งนำไปสู่ผล “เพิ่มความเข้มแข็งและความมั่นคงอย่างแน่นอน” ในประโยคที่ 3

ลองพิจารณาตัวอย่างเรื่อง “การสนับสนุนการวิจัย” ซึ่งมีประเด็นย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) เนื่องจากยังมีอีกครึ่งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปบรรจุลงในความก้าวหน้าทางวิชาการ
- (2) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย
- (3) การสนับสนุนการวิจัยเริ่มอย่างเป็นทางการในประเทศไทยเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว
- (4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก
- (5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย
- (6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง
- (7) ทำให้ฐานความเข้มแข็งทางวิชาการพัฒนาขึ้น
- (8) แต่ถูกต้องเพียงครึ่งเดียว
- (9) ด้วยการเผยแพร่ในหมู่นักวิชาการด้วยกันเอง เพื่อสร้างกระแสการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง เป็นการเตรียมความพร้อมต่อการวิจัยต่อไป

หากเราใช้คำที่ขีดเส้นใต้เป็นหลัก เราก็อาจจัดกลุ่มความคิดได้ดังนี้

กลุ่ม 1

- (3) การสนับสนุนการวิจัยเริ่มอย่างเป็นทางการในประเทศไทยเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว
- (6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง

กลุ่ม 2

(6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง

(4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก

กลุ่ม 3

(4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก

(8) แต่ถูกต้องเพียงครึ่งเดียว

(1) เนื่องจากยังมีอีกครึ่งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ

กลุ่ม 4

(1) เนื่องจากยังมีอีกครึ่งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ

(7) ทำให้ฐานความเข้มแข็งทางวิชาการพัฒนาขึ้น

(9) ด้วยการเผยแพร่ในหมู่นักวิชาการด้วยกันเอง เพื่อสร้างกระแสการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง เป็นการเตรียมความพร้อมต่อการวิจัยต่อไป

กลุ่ม 5

(5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย

(2) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย

เมื่อเราจับกลุ่มประเด็นได้ 5 กลุ่ม เราก็จะเห็นว่ามีบางกลุ่ม คือ กลุ่ม 2 3 และ 4 ที่มีประโยชน์ร่วมกัน ประโยชน์เหล่านั้นเป็นตัวเชื่อมความคิดของกลุ่ม เช่น กลุ่ม 2 และ 3 มีประโยชน์ที่ 4 เชื่อมความเข้าใจ (กลุ่ม 2) กับความถูก (กลุ่ม 3)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ว่ากลุ่มความคิดใดขยายความคิดใดก็จะเห็นว่า กลุ่ม 1 2 3 4 เรียงลำดับกันได้ดี กลุ่ม 5 กล่าวถึงความคาดหวังประโยชน์และการสนับสนุนการวิจัยซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่ม 1 ซึ่งกล่าวถึงการสนับสนุนการวิจัยเช่นกัน แต่เราเลือกกลุ่ม 1 ให้เป็นตัวนำเพราะเหตุผลทางลำดับเวลา และให้กลุ่ม 5 เป็นตัวสรุปว่า ความคำนึงถึงประโยชน์ทำให้มีการสนับสนุนที่มีผลต่อรูปแบบของทุน

ดังนั้นจึงเรียงประโยคตามกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่ม 1

(3) การสนับสนุนการวิจัยเริ่มอย่างเป็นทางการในประเทศไทยเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว (6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง

กลุ่ม 2

(6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง (4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก

กลุ่ม 3

(4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก (8) แต่ถูกต้องเพียงครั้งเดียว (1) เนื่องจากยังมีอีกครั้งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ

กลุ่ม 4

(1) เนื่องจากยังมีอีกครั้งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ (7) ทำให้ฐานความเข้มแข็งทางวิชาการพัฒนาขึ้น (9) ด้วยการเผยแพร่ในหมู่นักวิชาการด้วยตนเอง เพื่อสร้างกระแสการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง เป็นการเตรียมความพร้อมต่อการวิจัยต่อไป

กลุ่ม 5

(5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย (2) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย

จากนั้น เมื่อลบตัวซ้ำในกลุ่มออกไปก็จะได้ดังนี้

กลุ่ม 1

(3) การสนับสนุนการวิจัยเริ่มอย่างเป็นทางการในประเทศไทยเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว (6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง

กลุ่ม 2

~~(6) การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง (4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก~~

กลุ่ม 3

~~(4) ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก (8) แต่ถูกต้องเพียงครั้งเดียว (1) เนื่องจากยังมีอีกครั้งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ~~

กลุ่ม 4

(1) ~~เนื่องจากยังมีอีกเรื่องหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปบรรจุลงในความก้าวหน้าทางวิชาการ~~ (7) ทำให้ฐานความเข้มแข็งทางวิชาการพัฒนาขึ้น (9) ด้วยการเผยแพร่ในหมู่นักวิชาการด้วยกันเอง เพื่อสร้างกระแสการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง เป็นการเตรียมความพร้อมต่อการวิจัยต่อไป

กลุ่ม 5

(5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย
 (2) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย

ลองพิจารณาความเชื่อมโยง ในบทเขียนนี้ ผู้เขียนใช้การซ้ำคำหรือวลีเป็นการเชื่อมความคิด ดังนั้น กลวิธีในการเชื่อมโยงความคิดอีกกลวิธีหนึ่ง คือ การซ้ำคำหรือวลี หรือการใช้คำหรือวลีแทน เช่น วลีว่า “ในช่วงนั้น” ในประเด็นที่ (6) ก็หมายถึง “เมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว” ในประเด็นที่ (3) หรือวลี “ความเข้าใจเช่นนี้” ในประเด็นที่ (4) ก็หมายถึง “การเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัยคือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง” ในประเด็นที่ (1) จะเห็นว่าในประเด็นที่ (4) นี้มีการใช้กลุ่มคำ “ความเข้าใจ+เช่นนี้” ที่สั้น กระชับ แต่แทนความที่มาจากหน้าได้ชัดเจนทำให้เกิดการเชื่อมความคิดได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากกลวิธีการซ้ำคำหรือวลี การใช้คำหรือวลีแทนแล้ว ยังมีกลวิธีในการนำประโยคเข้ามาซ้อนในประโยคใหญ่ ลองดูประเด็นต่อไปนี้

(5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย
 (2) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย

การเชื่อมโยง 2 ประโยคนี้อาจทำได้โดยการนำประเด็นที่ (2) เข้าเป็นประโยคย่อยในประเด็นที่ (5) ดังนี้

“(5) ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย
 (2) ~~ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัย ที่มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัย~~
 ของประเทศไทย”

ลองอ่านข้อความทั้งหมดอีกครั้ง

การสนับสนุนการวิจัยเริ่มอย่างเป็นทางการในประเทศไทยเมื่อเกือบ 40 ปีมาแล้ว การสนับสนุนการวิจัยในช่วงนั้น ได้ชักนำให้คนเข้าใจว่าประโยชน์ของการวิจัย คือการได้ผลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง ความเข้าใจเช่นนี้มีส่วนถูก แต่ถูกต้องเพียงครึ่งเดียว เนื่องจากยังมีอีกครึ่งหนึ่ง คือการนำผลการวิจัยไปจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ ด้วยการเผยแพร่ในหมู่นักวิชาการด้วยกันเอง เพื่อสร้างกระแสการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ทำให้ฐานความเข้มแข็งทางวิชาการพัฒนาขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมต่อการวิจัยที่จะนำผลไปใช้ประโยชน์โดยตรงต่อไป ความคาดหวังประโยชน์ของการวิจัยเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการจัดทุนสนับสนุนการวิจัย ที่มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของระบบการวิจัยของประเทศไทย

ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการเชื่อมโยงความคิดและประเด็นต่าง ๆ ในบทเขียนเข้าด้วยกันซึ่งจะทำให้บทเขียนที่เราเขียนมีการนำเสนอที่ชัดเจน ไม่วกวน และชวนให้อ่าน